

ZEILEN ALS MIDDEL

Res Nova is een van de meest authentieke tjalken van Nederland.

Al snel valt de groep uiteen in salon- en dekzeilers.

Team bouwen, leren samenwerken, bedrijfsuitje. Of met een stel onwillende adolescenten de grote plas op. Je kunt geen hoogdravend doel verzinnen of de edele zeilsport wordt als middel ingezet. Johan Haverdings laat zich verleiden en stapt met een twaalftal gestroptaste en hooggehakte leken aan boord van Res Nova. Om al zeilend te gaan... netwerken.

TEKST EN FOTO'S JOHAN HAVERDINGS

"Ga je mee zeilen, met de BMI?"

Het klinkt niet direct aantrekkelijk om op pad te gaan met lieden die een dagje willen vet verbranden op het water. Ik zit ik er echter volkomen naast. Het voorstel heeft niets van doen met onze Body Mass Index.

"Nee joh, BNI. Business Network International."

Michael is lid van de club en probeert me over te halen. Tja. Netwerken op een boot klinkt beter dan vet verbranden, maar toch. Ik heb zeilen nooit als middel beschouwd, maar als een volwaardige bezigheid, zijn eigen doel dienend.

"Nou, volgens mij wendt iedereen het aan voor iets anders. Om ergens te komen of om een wedstrijd te winnen. Of om je er al toerend volslagen gelukkig bij te voelen." Hij heeft een punt en dus hap ik toe. Maar dan wil ik wel de hele deal, dus inclusief de wekelijkse BNI-bijeenkomst.

Het is wel de bedoeling dat je meewerkt.

De elementaire beginselen worden ons bijgebracht.

Het bruist, spat en deint onder het net.

Geen bereik!

Ik stap low profile als leek met de leken aan boord

Om 06.45 uur ben ik dan ook present bij de happening van BNI, afdeling Pluto. Met stropdassen om sla ik volslagen onbekende rituelen en mores gade: een dertigtal netjes geklede ondernemers schudt elkaar voortdurend de hand, be-applausseert elkaar en is vooral uiterst positief. Iedereen wordt geacht in één minuut zichzelf en zijn waar aan te prijzen. En zo gaat dat elke vrijdag, 52 keer per jaar. Het is nogal op Amerikaanse leest geschoeid en niet mijn gebruikelijke habitat. Maar ook ik kom aan de beurt voor mijn *one minute pitch*. “Eh... nou ja, ik... eh, zeil af en toe. En... tja, ik... eh, probeer daar dan een aardig verhaaltje van te maken... of zoiets.” Applaus en goedkeurende blikken zijn mijn deel.

Handen uit de mouwen

Lelystad verzuipt in de regen als we aan komen rijden. *Res Nova* ligt druipend te wachten. Een kolos met een twijfelachtige BMI: een tjalk van 31 meter lang, 5 meter breed en plat van onderen. 79 ton schoon aan de haak. Ook niet mijn gebruikelijke habitat. En als solozeiler vind ik het met veertien mensen op één dek nogal... eh... druk. Ik voel spijt en kies een laffe uitweg: *if you can't beat them, join them!* En dus stap ik *low profile* als leek met de leken aan boord. Laf of niet, het werkt. De lucht breekt open, stropdassen gaan af, hoge hakken uit en windjacks aan. Gezamenlijk luisteren we aandachtig naar de bootsmaat die ons de elementaire

beginselen van knopen, lijnen en veiligheid bijbrengt. “En,” besluit hij, “je moet aan boord wel iets doen! Vaar dus niet alleen mee, maar neem ook echt deel. Dan beleef je zeilen héél anders.”

De trossen gaan los en pruttelend glijden we de haven uit. Door de bank genomen vallen we die ochtend in twee groepen uiteen: de dekzeilers en de salonzeilers. De dekzeilers, waaronder ik, steken met verve de handen uit de mouwen. Met verende krachten sjorren we aan touwen, hijsen we enorme lapen doek in de mast, draaien aan ouderwetse lieren en blokken en juichen als de motor verstilt en *Res Nova* op halve wind met vijf knopen haar koers richting Edam kiest. Ik ben zonder meer onder de indruk van dit schip. Ze kliëft volleerd door het water en spuugt spetterend water langs haar boeg en zwaarden.

Dolenthousiast

Als dekzeilers zijn we druk. Gert is mijn favoriet. Hij heeft een steenhandel en ik noem hem consequent ‘de steenhouwer’. Het is een kerel van weinig woorden. Zijn pitch vanochtend duurde zes seconden: “Ik ben Gert, en ik doe in stenen.” Een man naar mijn hart. Hij snelt me voorbij aan dek: “We moeten een bakding doen. Of zoiets.” Er zijn af en toe misverstanden. ‘Iets afvallen’ veroorzaakt vooral bij de vrouwelijke dekzeilers gefronste blikken. En

Res Nova heeft geen helmstok maar een helmhout.

HET SCHIP

Res Nova – dat ‘Nieuwe Zaak’ betekent – is een zware Groninger eenmasttjalk. In 1895 liep ze van stapel in Martenshoek onder de naam *Annechiens Siberdina*. Onder zeil heeft ze dienst gedaan als vrachtschip tot eind jaren vijftig, met name schelpen vervoerend over Waddenzee, Zuiderzee en Oostzee. Vanaf die tijd is *Res Nova* van een motor voorzien en actief in de chartervaart. Het schip staat bekend als

een van de meest authentieke tjalken van Nederland. Zo traditioneel als ze aan de buitenzijde oogt, zo comfortabel is ze van binnen. Voor meerdaags tochten is ze uitgerust met achttien bedden, een zeer complete keuken, toiletten en douches. De gekozen formule – gastvrijheid én actief meezeilen – tilt de ervaring van een tocht op het schip zondermeer uit boven een doorsnee dagje op het water. www.resnova.nl

Kapitein Maarten houdt alles scherp in de gaten.

‘kluiver los’ roept opmerkingen op als ‘Kluivert? Maar die zit toch al niet meer in de nor?’ Maar al met al doen we ons werk naar behoren en sturen we het enorme zeilschip vakkundig richting west.

Res Nova bruist. Ze is een kleine 130 jaar oud, maar steigert als een jonge deerne wanneer ze de halve wind in haar doek te pakken krijgt.

“Stuurboord zwaard op, bakboord zwaard neer!”, roept schipper Maarten. Hij oogt ontspannen, maar houdt alles scherp in de gaten. Niet iedereen beheerst het jargon helemaal, maar met wat aanwijzingen van de bootsmaat helpen we de tjalk overstag. Zodra de loodzware giek overkomt en de kluiver de wind aan gene zijde vangt, schieten we naar het andere boord en joelen we als het schip haar snelheid weer gedreven oppakt. Ik ben verbaasd. Dit zijn, zeg maar, allemaal BMW-mensen. En ze zijn allemaal dolenthousiast als we een snelheid bereiken van wel zes knopen. Ruw omgerekend elf kilometer per uur. Geen BMW-waardige cijfers.

Soepkoers

Benedeks is onder de salonzeilers die ochtend iets anders gaande. ‘Benchmark’, ‘vermarkten’, ‘vertaalslag’, ‘meenemen in het proces’, ‘verdienmodel’, ‘mindset’, ‘invliegen’. Er wordt in de salon heftig gecommuniceerd en genetwerkt. De woorden kringelen via kombuis en luik naar buiten en vervliegen er in de straffe IJsselmeerbries: hierboven is geen plek voor opge-

leukte termen. Even later verschijnen ook een voor een de salonzeilers aan dek, vertwijfeld met hun smartphones in de hand: geen netwerk. “Mooi zo,” roept de bootsmaat, “nu kunnen jullie ook meedoen!”

Schipper Maarten kondigt eerst de ‘soepkoers’ af: de zeilen wat verder open en het dek recht, zodat we met een slakken-gangetje onder een verschietende hemel soep met brood naar binnen kunnen werken.

Rond de middag naderen we Edam, gaan vakkundig overstag en zetten koers richting het Paard van Marken. Even valt onder de lage kust de wind weg. “Wat nu, motor aan?”, vragen de salonzeilers zich hardop af. “Rustig,” bromt de steenhouwer, “wachten op de wind.” Maarten knikt goedkeurend. Hij heeft aardig in de gaten welke verschillende soorten vlees hij in de kuip heeft.

De wind krimpt, ruimt en schift, verdwijnt geheel en komt dan plots over de ander boeg in. Even lijkt het penibel te worden als de 1200 kilo zware giek zwaaiend zijn weg zoekt boven het dek. Iedereen duikt. Dan zet gelukkig de bries weer in en sturen we aan de wind naar het zuidoosten. Het is een prachtige koers en ik ben erg onder de indruk van de tjalk. Er kan nog wel een tandje bij, vindt de bootsmaat. De kluiver moet worden aangeslagen, dus het wordt tijd voor écht netwerken. Getweeën klauteren we in het net. Het bruist, spat en deint onder ons als we de leuvers aan het stag rijden.

Eerst uitleg, dan varen. En netwerken.

Ook de bootsmaat houdt een oogje in het zeil.

*We zijn geworden
van sceptische
leken tot noeste
werkers met wind
en water*

Gewicht in de schaal

“Wil je sturen? Je bent wellicht geen bruine-vlootzeiler, maar volgens mij snap je het wel.”
Ai! Ik val door de mand. Ik leg de lekenreputatie af en neem deemoedig mijn plek in aan het roer. Dat valt nog niet mee. *Res Nova* is een van de laatste Nederlandse schepen met een echt helmhout. De rest is overgegaan op een stuurwiel. “Geen helmstok, maar een helmhout!”, verklaart Maarten. Het woord ‘stok’ zou ook volkomen misplaatst zijn: een zware balk vormt met het aangehangen roer de stuurinrichting. Spierkracht voldoet niet, ik word geacht mijn gewicht in de schaal te leggen via de heup. Het kost enige oefening en de nodige inspanning. Als de zware tjalk uit het roer dreigt te lopen, hang ik zijwaarts tegen het helmhout om haar weer op de rechtmatige koers te drukken. De gemonteerde kippenloop onder de voeten is daarbij geen overbodige luxe. Het is noeste arbeid, maar het werkt. Traag draait *Res Nova* haar romp een beetje tot ze weer op koers ligt. Ze blijft echter om tegendruk op het roer vragen. “Ik zal het grootzeil wat verder open zetten”, verklaart Maarten met een knipoog.

Vervlogen mores

Als Lelystad aan de horizon opdoemt, lijkt het prachtige zeilweer op te raken. Donkere wolken pakken zich samen en het water kleurt dreigend groen. De schipper speurt de

hemel af en besluit dat er zware omstandigheden op komst zijn. “Aftuigen!”

Niemand denkt meer aan netwerken. Eendrachtig wordt er aangepakt door dek- én salonzeilers. We halen het zware doek omlaag, draaien het zwaard op, binden het grootzeil om de giek en bergen het voorzeil. Gehuld in een reddingvest kruipen we weer in het net en ontdoen het schip van haar kluiver. Ik zie het met tevredenheid aan. De mores van de BNI zijn vervlogen. Geen gezwollen taal meer, geen applaus en geen tenenkrommend aanprijzen van elkaar. Gewoon simpel en heel basaal werk verzetten, om de dooideenvoudige reden dat er slecht weer aan komt.

Binnen één luttele zeildag zijn we ons zakelijke vernislaagje kwijt en zijn we getransformeerd van sceptische leken tot noeste werkers met wind en water. Een dikke mijl voor de haven zijn we klaar en brengt de steenhouwer verslag uit: “Schipper, we hebben alle zeilen gestreken en geborgen, de zwaarden gehesen, de giek vastgezet en zijn klaar voor zwaar weer!” Het is veruit de langste zin die ik hem vandaag heb horen produceren. Dan barst de regen los. Het deert blijkbaar niemand, want iedereen blijft aan dek. Kijk, als dat is wat zeilen met mensen doet, dan mag het wat mij betreft als middel voor eender welk doel worden ingezet. ●